

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка**

Циклова комісія педагогіки, психології та методик навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

«07» *листопада* 20*25* року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*Пробна педагогічна практика в групах дітей
раннього і дошкільного віку*

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань **А Освіта**
Спеціальність **A2 Дошкільна освіта**
Освітньо-професійна програма **Дошкільна освіта**

Сербай Н. В., Сабран Н. М., Мишаківська Л. О., Андрусик В. П. Пробна педагогічна практика в групах дітей раннього і дошкільного віку: робоча програма педагогічної практики для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі А Освіта за спеціальністю А2 Дошкільна освіта. Кременець, 2025. 17 с.

Розробники:

Сербай Наталія Володимирівна – викладач циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Сабран Надія Михайлівна – викладач циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Мишаківська Людмила Олександрівна – викладач циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Андрусик Вікторія Петрівна – викладач циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії педагогіки, психології та методик навчання

Протокол від «01» вересня 2025 р. № 1

Голова циклової комісії

Надія САБРАН

Вступ

Професійна діяльність майбутнього вихователя потребує вироблення у здобувачів високого рівня професійних знань, морально-психологічних якостей, науково-педагогічних умінь, індивідуально-психологічних рис, оволодіння ними методами виховного впливу на дітей передшкільного віку. Важливим завданням підготовки здобувачів у фаховій освіті є формування у майбутніх вихователів дітей активної педагогічної позиції та професійної компетенції щодо реалізації Базового компонента дошкільної освіти в умовах гуманізації педагогічного процесу, що базується на особистісно-орієнтованій взаємодії дитини і педагога.

Розв'язання вказаних завдань у системі підготовки фахівців з дошкільного виховання забезпечується поєднанням фундаментального науково-теоретичного та практично-методичного напрямів. Однією з форм цього поєднання виступає педагогічна практика – невід'ємна частина всього навчально-виховного процесу підготовки майбутніх вихователів. Педагогічна практика - це один із важливих етапів професійної підготовки фахівця у галузі дошкільної освіти. Вона сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, формуванню професійних умінь і навичок

Педагогічна практика в групах дітей раннього і передшкільного віку — це важливий етап підготовки майбутнього вихователя, під час якого здобувач набуває практичних умінь організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та роботи з дітьми різного віку.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Пробна педагогічна практика в групах дітей раннього і дошкільного віку» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Дошкільна освіта з галузі знань А Освіта за спеціальністю А2 Дошкільна освіта

Опис програми навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 10	Галузь знань А Освіта	Нормативна	
Змістових модулів – 6 Загальна кількість годин – 300 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6-4. Самостійної роботи здобувача освіти – 2-2.	Спеціальність А2 Дошкільна освіта Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Курс: 1-2-й	
		Семестр: 2-3-й	
		Лабораторні:	
		2 сем.	102 год.
		3 сем.	64 год.
		Самостійна робота	
		2 сем.	78 год.
		3 сем.	56 год.
		Вид контролю:	
		Залік 2-3 семестр	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 55 % / 45 %.

1. Мета та завдання пробної педагогічної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку

Пробна педагогічна практика в групах дітей раннього і дошкільного віку передбачена освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, спеціальності А2 Дошкільна освіта. Це особливий вид діяльності, що визначений як ефективний компонент професійної, інтелектуальної і життєвої підготовки майбутнього вихователя. Вона є показником того, наскільки глибоко і усвідомлено здобувачі засвоїли теоретичні знання з курсів дитячої психології, педагогіки, фахових методик та оволоділи практичними навичками і вміннями.

Метою пробної педагогічної практики в групах раннього та дошкільного віку є: сприяння закріпленню знань про особливості організації життя і виховання дітей цього віку, характер взаємовідносин вихователя з дітьми раннього віку та дошкільного віку .

Основні завдання пробної педагогічної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку:

- 1) поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань здобувачів;
- 2) формування навичок спостереження і аналізу педагогічної діяльності, вміння осмислювати та використовувати педагогічний досвід кращих працівників закладів дошкільної освіти;
- 3) вироблення прагнення до пошуку найбільш ефективних методів роботи з дошкільниками;
- 4) формування і розвиток у майбутніх вихователів педагогічних вмінь та навиків, професійно значимих якостей особистості, інтересу і любові до педагогічної діяльності, до дітей;
- 5) формування нахилів і потреб до педагогічної самоосвіти і розвиток творчого підходу до педагогічної діяльності;
- 6) виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності на посаді вихователя закладу дошкільної освіти.

У процесі проходження пробної педагогічної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку у здобувачів формуються такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1 Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати

емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК2 Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК3 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК4 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК6 Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК7 Здатність до формування елементарних логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК9 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК10 Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК11 Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавальнодослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК12 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК15 Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Програмні результати навчання

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2 Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН9 Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11 Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН12 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН17 Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН20 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

РН21 Демонструвати уміння організовувати роботу з фізичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку у закладі дошкільної освіти.

РН22 Володіти іншомовною комунікативною компетентністю, виявляти здатність до вдосконалення та підвищення її рівня.

РН23 Формувати у дітей дошкільного віку здатність до спілкування англійською мовою.

2. Організація пробної педагогічної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку

Пробна педагогічна практика в групах дітей раннього і дошкільного віку

триває впродовж 1 та 2 курсу навчання (2 і 3 семестри).

Для ефективної реалізації основних завдань і програми пробної педагогічної практики у групах дітей раннього і передшкільного віку мають бути враховані такі умови її організації:

1. Перед початком пробної педагогічної практики в групах раннього та дошкільного віку цикловою комісією педагогіки, психології та методик навчання є Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка проводиться настановча конференція для здобувачів.

2. Практика проводиться у групах дітей другого-третього року життя та четвертого-шостого року життя у закладах дошкільної освіти різних типів.

3. Здобувач-практикант призначається у одну з груп ЗДО, у якій він працює протягом усього періоду практики.

4. Тривалість робочого дня практиканта – 4 години. Робочий день триває з 8.00 год. до 12.00 год. (перша зміна), або з 14.00 год. до 18.00 год. (друга зміна).

5. Роботу з дітьми здобувачі-практиканти здійснюють під керівництвом методиста та вихователя-наставника.

6. Здобувачі зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку закладу дошкільної освіти, підкорятися розпорядженням директора, працівників управління освіти, інших осіб, які мають право інспектувати ЗДО. Однак, передусім, здобувач-практикант повинен виконувати вказівки та розпорядження керівника практики та методиста, без погодження з якими здобувач-практикант не може бути переведений в іншу групу, залучений до таких видів діяльності в закладі дошкільної освіти, які не передбачені програмою практики, звільнений від виконання будь-яких видів педагогічної діяльності, які заплановані програмою практики.

7. Протягом усієї практики здобувач веде щоденник пробної педагогічної практики, який він зобов'язаний щоразу мати при собі в ЗДО і вчасно заповнювати. Щоденник є основною формою поточного звіту здобувача-практиканта перед методистом та керівником навчально-педагогічної практики. Після завершення практики щоденник додається до звітної документації здобувача-практиканта.

8. Перед початком проведення будь-якої форми роботи, здобувач-практикант, проконсультувавшись із вихователем-наставником та методистом, складає детальний конспект освітньої роботи. Заздалегідь, перед початком роботи здобувач-практикант подає для затвердження методисту або вихователю конспекти, готує необхідний матеріал.

9. Наприкінці практики здобувачі оформлюють звітну документацію, беруть участь у конференції, присвяченій обговоренню підсумків навчально-педагогічної практики, де представляють звіт про педагогічну практику, фотозвіт або звіт у формі мультимедійної презентації.

3. Програма пробної педагогічної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку

Змістовий модуль 1. Спостереження процесів життєдіяльності і різних форм роботи з дітьми раннього і передшкільного віку (I курс, 2 семестр).

- 1) Спостереження і аналіз процесів життєдіяльності в ранньому віці. Знайомство з документацією групи, її аналіз.
- 2) Спостереження групових та колективних форм роботи з навчально-пізнавальної діяльності в ранньому віці.
- 3) Спостереження і аналіз процесів життєдіяльності в групах передшкільного віку в I половині дня. Знайомство з документацією групи, аналіз її. Порівняльний аналіз режиму дня дітей молодшого і старшого перед шкільного віку.
- 4) Спостереження і аналіз процесів життєдіяльності, свят та розваг в групах передшкільного віку в II половину дня.
- 5) Спостереження і аналіз показових занять з розвитку мовлення та ознайомлення дітей з природнім довкіллям у різних вікових групах.
- 6) Спостереження і аналіз заняття з фізичного розвитку та ранкової гімнастики. Аналіз обладнання та умов фізичного розвитку дошкільнят.

Програма пробної педагогічної практики в групах раннього віку передбачає проведення здобувачами різнопланової організаційно-педагогічної та методичної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя групи дітей раннього віку закладу дошкільної освіти.

Самостійному проведенню освітнього процесу в групі передують ознайомлення з роботою ЗДО, його керівниками, а також спостереження і аналіз освітньої діяльності вихователя-наставника. Здобувач-практикант повинен щодня ознайомлюватись із планом освітньої роботи, яким керується вихователю, у бесіді з педагогом виявляти доцільність і відповідність програмі накреслених завдань, обраних вихователем форм, методів та прийомів роботи з дітьми. Спостерігаючи за роботою вихователя-наставника, здобувач-практикант веде щоденник, у якому зазначає всі важливі для аналізу і власного використання аспекти освітнього процесу. Особливу увагу слід звернути на своєрідність організації освітнього процесу в групі дітей раннього віку: комплектування групи, організацію інтер'єру групових приміщень, стиль педагогічного спілкування вихователя-наставника, розподіл обов'язків між персоналом групи тощо. здобувач-практикант вивчає послідовність і особливості організації процесів життєдіяльності групи.

Важливою частиною педагогічної діяльності вихователя є підготовка і проведення колективних форм роботи з дітьми. Здобувач-практикант залучається до процесу їх підготовки (допомагає готувати та розміщувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення запланованої роботи тощо), після проведення обов'язково обговорює його з вихователем-наставником та методистом, фіксуючи у щоденнику розгорнуту якісну оцінку даної форми роботи, а також власні творчі ідеї щодо навчання дітей раннього віку, що виникли у процесі перегляду та обговорення.

Спостерігаючи освітній процес, здобувач-практикант ознайомлюється з веденням документації у групі раннього віку, а також із методичним та дидактичним забезпеченням освітнього процесу: аналізує наявні у групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання та дидактичний матеріал, що зберігається у методичному кабінеті ЗДО, проектує можливі умови

їх використання у своїй подальшій діяльності під час педагогічної практики.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль II. Самостійне проведення процесів життєдіяльності і різних форм роботи з дітьми раннього і передшкільного віку.

1) Самостійне проведення процесів життєдіяльності та навчально-пізнавальної діяльності в ранньому віці.

2) Самостійне проведення занять з розвитку мовлення, ознайомлення дітей з природнім довкіллям, фізичного розвитку, ранкової гімнастики.

3) Самостійне проведення процесів життєдіяльності, свят та розваг в групах передшкільного віку в II половину дня.

Поступово спостереження і аналіз освітньої діяльності вихователя-наставника починає доповнюватися самостійним виконанням здобувачем-практикантом обов'язків вихователя. Уже з перших днів практики здобувач повинен допомагати вихователю групи проводити ранковий прийом дітей, організацію процесів життєдіяльності (сніданок, обід, денний сон, ранкову гімнастику), ігри з дітьми, прогулянки. Далі здобувач-практикант організовує зазначені частини освітнього процесу самостійно.

Він, проконсультувавшись із вихователем-наставником та методистом, складає детальний конспект освітньої роботи. Заздалегідь, перед початком роботи здобувач-практикант подає для затвердження методисту і вихователю конспекти, готує необхідний матеріал.

Готуючись до проведення різних форм роботи з дітьми, здобувач удосконалює навички роботи з методичною літературою, дидактичними матеріалами, наочними посібниками, вчиться аналізувати отриману інформацію, адаптувати її до рівня розвитку дітей своєї групи. Під час проведення роботи з дітьми здобувач-практикант приділяє значну увагу налагодженню з вихованцями таких взаємин, що забезпечують емоційно-позитивну атмосферу особистісного спілкування. Він прагне виявити свій інтерес, доброзичливе ставлення до дітей, любов до них, формує у себе вміння слухати дітей, розмовляти з малюками, бути уважним до їхніх потреб. Важливо також навчатись враховувати типологічні та індивідуальні особливості дітей, здійснювати індивідуально-диференційований підхід у навчанні та вихованні дітей раннього віку.

Кожна форма роботи, проведена здобувачем-практикантом, обговорюється з вихователем-наставником та методистом, які її оцінюють, фіксуючи отримані бали у журналі обліку роботи здобувачів фахової передвищої освіти під час педагогічної практики.

Здобувач-практикант також активно долучається до створення наочних матеріалів та дидактичних посібників, добору методичних матеріалів, які необхідні у групі, де він працює.

У кінці зміни здобувач-практикант обговорює свою діяльність з вихователем-наставником та методистом, отримує консультації щодо наступного дня. Усю проведену самостійно роботу здобувач-практикант фіксує в щоденнику, вчиться аналізувати власну діяльність, об'єктивно оцінювати її.

Форма звіту: 1. Процеси життєдіяльності та навчально-пізнавальна діяльність в ранньому віці - 1.

2. Ранкова гімнастика -1.

3. Заняття - 3.

4. Процеси життєдіяльності, свята та розваги - II половина дня - 2.

Змістовий модуль III: Вивчення особистості дітей раннього віку та проведення психолого-педагогічної діагностики.

Важливою складовою частиною роботи здобувача-практиканта є також вивчення особистості дітей раннього віку та проведення психолого-педагогічної діагностики. Це завдання педагогічної практики здобувач починає розв'язувати з перших днів перебування у групі. Обираючи дитину, за якою буде спостерігати, здобувач-практикант повинен порадитися з вихователем групи, психологом ЗДО. Слід скласти план вивчення дитини, користуючись психолого-педагогічною літературою, виділити основні критерії для оцінки фізичного, розумового, особистісного розвитку дитини певного віку, обрати методи психолого-педагогічної діагностики, які будуть застосовуватись під час збору відомостей. При цьому здобувач-практикант повинен враховувати, що у роботі з дітьми раннього віку здебільшого не використовують стандартизованих психологічних методик. Головним методом вивчення дитини має бути психолого-педагогічне спостереження. Отримані за час спостережень відомості доповнюються і уточнюються в бесідах з батьками дитини, вихователями групи, під час індивідуальних діагностичних ігрових вправ, які проводить з дитиною здобувач-практикант, вивчення педагогічної та методичної документації ЗДО.

Хід і результати вивчення особистості дитини здобувач-практикант фіксує у щоденнику педагогічної практики. При цьому здобувач-практикант повинен також зазначати у щоденнику свої зауваження, думки щодо розвитку дитини, можливі рекомендації щодо її виховання.

Форма звіту: психолого-педагогічна характеристика вихованця групи, протоколи виконання дітьми діагностичних завдань.

Змістовий модуль IV. Спостереження та аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей передшкільного віку (II курс, 3 семестр).

1) Спостереження роботи вихователя в I половині дня. Аналіз планів роботи вихователя кожної вікової групи.

2) Спостереження роботи вихователя в II половині дня. Аналіз планів роботи вихователя кожної вікової групи. Спостереження роботи з батьками. Аналіз батьківських куточків.

3) Спостереження та аналіз показових індивідуальних, групових та колективних форм роботи з пріоритетом образотворчих завдань (конструювання, ліплення, аплікація). Аналіз куточків для самостійної художньої діяльності дітей різних вікових груп.

4) Спостереження показових індивідуальних групових та колективних форм роботи з логіко-математичного розвитку.

5) Спостереження та аналіз показових індивідуальних групових та колективних форм роботи з грамоти. Аналіз наочного дидактичного матеріалу для роботи з дітьми.

Змістовий модуль V. Самостійне проведення форм організації життєдіяльності та навчально-пізнавальної діяльності з дітьми передшкільного віку.

1) Самостійне проведення інтегрованих, групових та колективних форм роботи з пріоритетом образотворчих завдань (ліплення, аплікація, конструювання), грамоти, логіко-математичного розвитку, згідно складеного плану.

2) Самостійне проведення I та II половини дня згідно складеного плану.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, конспекти проведених пробних занять з різних освітніх ліній, конспекти проведених здобувачем форм організації життєдіяльності дітей в I та II половину дня.

Змістовий модуль VI. Вивчення особистості дітей передшкільного віку, дитячого колективу та проведення психолого-педагогічної діагностики.

Важливою складовою частиною роботи здобувача-практиканта є також проведення психолого-педагогічної діагностики, спрямованої на вивчення особистості дітей передшкільного віку та соціометричне дослідження групи. Це завдання педагогічної практики здобувач починає розв'язувати з перших днів перебування в групі.

Обираючи дитину, за якою буде спостерігати, здобувач-практикант має порадитися з вихователем групи, психологом ЗДО.

Перш за все слід скласти план вивчення особистості дитини. Користуючись психолого-педагогічною літературою, виділити основні критерії для оцінки фізичного, розумового, особистісного рівнів розвитку дитини певного віку, обрати методи психолого-педагогічної діагностики, які будуть застосовуватись під час збору відомостей про дитину. При цьому здобувач-практикант повинен враховувати, що головним методом вивчення дитини передшкільного віку має бути психолого-педагогічне спостереження.

Отримані за час спостережень відомості доповнюються і уточнюються в бесідах з батьками дитини, вихователями групи, під час індивідуальних діагностичних вправ, які проводить з дитиною здобувач-практикант, вивчення педагогічної та методичної документації ЗДО.

Хід і результати вивчення особистості дитини здобувач-практикант фіксує у щоденнику педагогічної практики, зазначаючи зауваження, думки щодо розвитку дитини, можливі рекомендації щодо її виховання.

Паралельно з вивченням особистості одного з вихованців групи здобувач-практикант здійснює психолого-педагогічне вивчення дитячого колективу. Використовуючи методи спостереження різних видів індивідуальної та спільної діяльності дошкільнят, їхніх стосунків, бесіди з вихователями, батьками, індивідуальні бесіди з дітьми та соціометричні методики, здобувач отримує різноманітні відомості про колектив вихованців своєї групи. Відомості про склад групи, вік дітей здобувач зазначає у щоденнику педагогічної практики.

Варто також проаналізувати загальний рівень фізичного і психічного розвитку дітей у групі, ставлення дітей до дитячого садка, наявні у дітей ігрові, трудові та навчальні навички, моральні якості, виявити пізнавальні інтереси вихованців. Висновки з цих питань здобувач вміщує до щоденника педагогічної практики, доповнюючи їх декількома цікавими прикладами з власних спостережень за дітьми.

Обов'язковим елементом психолого-педагогічної діагностики є проведення

соціометричного дослідження, на основі якого створюється соціоматриця і соціограма групи та описується рівень розвитку стосунків вихованців у групі, оцінюється рівень сформованості дитячого колективу.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, звіт про педагогічну практику, фотозвіт.

5. Структура пробної педагогічної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку.

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма здобуття освіти				
	усього	у тому числі			
		лекц.	практ.	лабор.	сам. роб.
Змістовий модуль I. Спостереження процесів життєдіяльності і різних форм роботи з дітьми раннього і передшкільного віку	56			36	20
Змістовий модуль II. Самостійне проведення процесів життєдіяльності і різних форм роботи з дітьми раннього і передшкільного віку.	94			54	40
Змістовий модуль III. Вивчення особистості дітей раннього віку та проведення психолого-педагогічної діагностики.	30			12	18
Усього годин за 2 семестр:	180			102	78
Змістовий модуль IV. Спостереження та аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей передшкільного віку.	30			20	10
Змістовий модуль V. Самостійне проведення форм організації життєдіяльності та навчально-пізнавальної діяльності з дітьми передшкільного віку.	66			36	30
Змістовий модуль VI. Вивчення особистості дітей передшкільного віку, дитячого колективу та проведення психолого-педагогічної діагностики.	24			8	16
Усього годин за 3 семестр:	120			64	56
Разом годин:	300			166	134

6. Критерії оцінювання пробної педагогічної практики

При оцінюванні результатів пробної педагогічної практики враховується:

- рівень професійно-педагогічних умінь;
- прояв професійно-значущих якостей особистості: дисциплінованість, організованість, доброзичливість, врівноваженість, любов до дітей тощо;
- якість виконання усіх завдань практики;
- рівень виявлення творчості;
- рівень педагогічного аналізу і рефлексії;
- якість звітної документації.

Результати практики оцінюються за такими критеріями:

Оцінка **«відмінно»** ставиться, якщо здобувач під час практики проявив дисциплінованість, глибокі знання із фахових дисциплін, творчу самостійність у плануванні, підготовці і проведенні навчально-виховної роботи з дітьми; грамотно склав індивідуальний план, намітив конкретні шляхи його реалізації; на високому професійному рівні проводив заняття і процеси життєдіяльності, використовуючи широкий арсенал методів та прийомів; вдало здійснював виховну роботу в закріпленій групі, змістовно підготував свято, розваги; повністю виконав завдання практики та акуратно оформив звітну документацію.

Оцінка **«добре»** ставиться, якщо здобувач освіти проявив дисциплінованість та акуратність у роботі, любов до дітей та професії, виконав всі пункти індивідуального плану, проте не досить ефективно застосовував здобуті знання, уміння та навички, потребував допомоги вихователя, допускав помилки під час проведення занят, процесів життєдіяльності; вчасно оформив та подав на перевірку звітну документацію.

Оцінка **«задовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти виконав програму практики, але в реалізації завдань всестороннього виховання допускав помилки, недостатньо ефективно застосовував теоретичну і методичну підготовку у проведенні занять та процесів життєдіяльності, вечорів, розваг, тематичних свят; не зумів налагодити належного контакту з дітьми, несвоєчасно і неякісно оформив звітну документацію.

Оцінка **«незадовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти проявив порушення дисципліни, без причин пропускав практику; виявив недостатній рівень фахової підготовки; неефективно використовував методи і прийоми виховання, не проводив на належному рівні загальні заходи; не зумів налагодити належного контакту з дітьми та вихователями; не представив звітної документації практики на перевірку і рецензування.

7. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення педагогічної практики: бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, тощо.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється методистом практики упродовж проходження здобувачами освіти навчальної (ознайомлювальної) практики в ЗДО шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи.

Підсумковий контроль: залік у 2-ому та 3-ому семестрі.

9. Методичне забезпечення пробної педагогічної практики

- робоча програма пробної педагогічної практики в групах раннього і дошкільного віку;
- зразки конспектів організації навчально-пізнавальної діяльності, процесів життєдіяльності, ігрової діяльності, індивідуальних та колективних форм роботи у ЗДО;
- методичні рекомендації щодо виконання завдань психолого-педагогічної діагностики;
- документація вихователів закладу дошкільної освіти;
- навчальні посібники.

10. Рекомендована література

Базова

- 1) Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / Науковий керівник : А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; авт. кол-в: – К. : Видавництво, 2020.
- 2) Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л.В. Калуська. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 144с.
- 3) Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку : форми здобуття, організація і зміст роботи : Збірник методичних матеріалів / [авт.-упоряд.: О. П. Долинна, А. П. Бурова, О. В. Низковська, Т. П. Носачова]. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 480 с.
- 4) Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
- 5) Програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина» / Наукові керівники: Проскура О.В., Кочина Л.П., Кузьменко В.У., Кудикіна Н.В. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. 328 с.
- 6) Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан; за заг.ред. О. В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2022. 256с.
- 7) Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О.Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР Україна», 2019. 488 с.

Додаткова

- 1) Аматьєва О. Говорімо виразно : діагностика і формування виразності

мовлення старших дошкільнят // Дошкільне виховання. 2019. №10.

2) Андреева Т. Виховання ціннісного ставлення до предметного довкілля у дітей дошкільного віку : предметне довкілля // Рідна школа, 2018. №3-4. Андрусич Н. Гаджети в житті дитини : за і проти : дитина і комп'ютер. Круглий стіл // Дошкільне виховання, 2018. №5.

3) Бенера В.Є. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» / В. Є. Бенера, Н. В. Маліновська. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. 384 с.

4) Біла І. М. Розвиток пізнавальної діяльності дошкільників. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В. С., 2009. 120 с.

5) Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови : Підручник / За ред. А. М. Богуш. К. : Вища шк., 2007. 542 с.

6) Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, Т. Котик. К. : Слово, 2010. 301 с.

7) Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія / А. М. Богуш. К. : Видавничий дім «Слово», 2004. 367 с.

8) Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному навчальному закладі. К. : Вища школа, 2004. 178 с.

9) Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ / А. Богуш, Н. Гавриш. К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.

10) Богуш А.М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. 4-те вид., доопр. і доп. Х. : Вид-во «Ранок», 2013. 192 с.

11) Богуш А.М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік : навч. посіб. / Богуш А.М., Маліновська Н.В. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 424 с.

12) Бочелюк О. Кімнатне квітникарство в дошкільному закладі / О. Бочелюк, Н. Горопаха. Вид. 2-ге, доп. Тернопіль. : Навчальна книга Богдан, 2012. 240 с.

13) Дмитренко М. Українська фольклористика : історія, теорія, практика. К.: Ред. часопису «Народознавство», 2001. 576 с.

14) Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навчальний посібник / Л. П. Загородня, С. Л. В. Калуська. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 144 с.

15) Захарчук Т. Секрети петриківського розпису / Т. Захарчук, Н. Німчук, І. Пукальська // Дошкільне виховання. 2015. №8. С. 30-32.

16) Крутій К. Запроваджуємо комунікативно-діяльнісну технологію навчання рідної мови та розвитку мовлення [Текст] : методична робота / К. Крутій // Вихователь-методист дошкільного заходу. 2015. № 12.

17) Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для дошкільнят (5-6 роки) / І. В. Ланіна, Н. В. Кучеева. – Х. : Видавництво «Ранок», 2012. 128 с.

18) Методика ознайомлення дітей з природою [Текст] : хрестоматія / уклад. Н. М. Горопаха. К. : Слово, 2012. 429 с.

19) Павелків Р. В. Дитяча психологія [Текст] : навч. посібник для самостійної роботи студента ВНЗ / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. К. : Академвидав, 2011. 373 с.

20) Павелків Р. В. Дитяча психологія. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. Рівне : Волинські обереги, 2008. 320 с.

21) Павелків Р. Дитяча психологія навчальний посібник / Р. Павелків, О. Цигипало. 2-ге вид., випр. К. : «Академвидав», 2015. 400 с.

22) Петриківський первоцвіт : методичний посібник / Упор. В. І. Купрієнко, Н. О. Міхіна, І. Б. Корінько та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 40 с.

23) Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник / Т. Поніманська. 3-тє вид., випр. К. : «Академвидав», 2015. 448 с.

24) Поніманська Т. І. Гуманістичний аспект психолого-педагогічної підготовки вихователя / Т. І. Поніманська // Проблеми сучасної педагогічної освіти. К., 2001.

25) Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник / Т. І. Поніманська. 2-ге вид., доповн. К. : Академвидав, 2013. 464 с.

26) Розкриваємо таємниці довкілля / Л. І. Зайцева. ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. 144 с.

27) Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н. Гавриш, О. Брежнева, І. Кіндрат, О. Рейпольська. За заг. ред. Брежневої. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 176 с.

28) Світ чомучок. Організація дослідно-експериментальної роботи з дошкільниками / уклад. Л. А. Шик. Х. : Вид. група «Основа», 2014. 111 с.

29) Система реалізації завдань екологічної освіти та виховання дітей старшого дошкільного віку / укладачі О. Г. Фоміна, Л. Й. Марчук, Н. Й. Тимошук. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2012. 236 с.

30) Старченко В. А. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників : Навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі» / В. А. Старченко. К. : Світич, 2009. 80 с.

31) Старченко В. А. Цікава математика для молодшого дошкільника: Навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі» / В. А. Старченко. К. : Наш час : Х. : Ранок, 2010. 127 с.

32) Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. За заг. ред. Г. В. Сухорукової. К., 2010. 367 с.

33) Тимофєєва О. О. Кришталеві джерела : методичний посібник для вихователів та батьків з питань формування екологічної компетентності дошкільників / О. О. Тимофєєва, І. В. Тимофєєв. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 216 с.

34) Фасолько Т. С. Технології розвитку дитячої художньої творчості. Кременець : Видавничий центр КОГП, 2011. 137 с.

35) Цікаві цифри: Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами / Авт.-упор. О. О. Яловська. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 128 с.

36) Шульга Л. Штампографія : відкриймо дітям радість творчості / Л. Шульга // Дошкільне виховання. 2015. №9. Щербакова К. І. Методика формування елементів математики у дошкільників: навч. посіб. К. : Вид.-во Європ. ун-ту, 2005. 392 с.

37) Яковлєва Н. В. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 4-5 років. Х. : Видавництво «Ранок», 2011. 88 с.

38) Яковлєва Н. В. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 5-6 років. Х. : Видавництво «Ранок», 2011. 72 с.

39) Яловська О. О. Пальчики дошкільнят : розвиваємо руку – розвиваємо мозок. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 228 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
3. Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія. URL: <http://www.kogpi.edu.te.ua>.
4. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua>.
5. Національна бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
6. Пошук по українському вебу, конференціях. URL: <http://www.el.visti.net>
7. Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка. URL: <https://kogpa.edu.ua/uk/fakhovyi-koledzh>.